بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی - عێراق
ژمارەی دەرهێنان:46
ڕۆژی دەرهێنان:2004/11/20

وێنەیەکی تەرجەمەکراوی
دەقە عەرەبییەکەیە

پشت بە حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددەی (56)وماددەی(53) لە یاسای ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی (1992) و، لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیران ولەسەر ئەو یاساکارییەش کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی ژمارە(54)ی ڕۆژی (2004/11/20)دا ئەنجامی داوەو، بەپێی ئەو سەلاحییەتەش کە بڕگە(3)ی ماددەی دووەمی یاسای ژمارە(10)ی ساڵی 1997 پێمانی داوە، بڕیاری دەرهێنانی ئەم یاسایەی خوارەوەمان دا:

یاسای ژمارە(46)ی ساڵی/2004

یاسای هەیئەی گشتیی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی-عیراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشەو ڕستانەی خوارەوە، ماناکانی بەرامبەریانە:

1-هەرێم:هەرێمی کوردستانی-عیراق.

2-سەرۆك:سەرۆکی هەرێمی کوردستانی عیراق.

3-هەیئە:هەیئەی گشتیی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی عیراق.

4-سەرۆکی هەیئە:سەرۆکی هەیئەی گشتیی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی عیراق.

ماددەی دووەم:

هەیئەتێ بۆ ئاسایشی هەرێم بەناوی (هەیئەی گشتیی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی-عیراق)ـەوە دادەمەزرێ، شەخسییەتی مەعنەویو سەربەخۆیی دارایىو ئیداریی خۆی دەبێ.

ماددەی سێیەم:

ئەم هەیئەتە بوجەی تایبەت بەخۆی هەیە.

ماددەی چوارەم:

فرمانبەرێ، بە پلەی وەزیر سەرۆکایەتیی ئەم هەیئەتەدەکا، سەرۆك دایدەمەزرێنێو، یەکسەر پابەندی سەرۆك دەبێ.کاتێکیش دیارنەبێ، یان پلەی وەزیفەکەی چۆڵ بێ، ئەوە، لەوبارەدا سەرەك وەزیرانی هەرێم جێگای دەگرێتەوە.

ماددەی پێنجەم:

سەرۆکی هەیئە نوێنەرێکی هەیە، بە پلەیەکی تایبەت دادەمەزرێ.

ماددەی شەشەم:

هەیئەکە بۆ وەدیهێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوە تێدەکۆشێ:

1-لەم ڕێگایانەی خوارەوە، ئەوبناغەو بنەمایانە دەپارێزێ کە سیستەمی فیدراڵی دیموکراتىو پەرلەمانىو فرەلایەنیی دەوڵەتی ئیتتیحادیی عیراقی لەسەر بنیاددەنرێ:

أ-بۆ پاراستنی ماڵ و گیانی هاووڵاتیانی هەرێم خەبات دەکا.
ب-هەوڵ دەدا ئاسایش و سەقامگیری لە هەرێمدا دەسەبەربکاو، موڵك وماڵی گشتی بپارێزێ.
ج-ئازادیی گشتیو ئازادیی تایبەت دەپارێزێو، هەلومەرجێکی لەبارو زەرووری ئەوتۆش دەڕەخسێنێ کە هاووڵاتیان بتوانن، بەپێی ئیعلان و پەیمان و بەڵگەنامەگەلی مافی مرۆڤی نێودەوڵەتی مافەکانی خۆیان مومارەسە بکەن.
د-پاراستنی پیرۆو دابودەستووری گشتیو ئەخلاق.
2-لەناوبردنی بێهۆشکەرەکان.
3-لەناوبردنی تیرۆرو تۆقاندن.
4-لەناوبردنی سیخوڕی.
5-أ-زانیاریەکان کۆدەکاتەوەو، ئەوهەڕەشانەش کە ئاڕاستەی ئاسایشی نیشتمانیی کۆماری ئیتتیحادیی عیراق دەکرێن هەڵیانده سەنگێنێو، لە ڕێگای سەرۆکایەتی هەرێمەوە دەیانگەیەنێتە دەزگاگەلی تایبەت بە ئاسایشی نیشتمانیی فیدراڵی.
ب-بەپێی میکانیزمێ کە یاساکان دیاریان دەکەن، تۆمەتباران و تاوانکاران و دەعواکانیان لە نێوان دەزگاکانی ئاسایشی فیدراڵیو ئاسایشی هەرێمدا ئاڵوگۆڕدەکات.

ماددەی حەوتەم:

سەرۆکی هەیئە بۆی هەیە، کادێرگەلی وەزیفیو کارمەندان بۆ هەیئەکە دابمەزرێنێ، تەنها نوێنەری سەرۆکی هەیئەو بەڕێوەبەرە گشتییەکان و ڕاوێژکارەکان نەبێ،کە ئەمانە لەلایەن سەرۆکی هەرێمەوە یان لەلایەن جێگرەکەیەوە دادەمەزرێن.

ماددەی هەشتەم:

سەرۆکی هەیئە بۆی هەیە، لەهەر یەکەیەکی ئیداری یان لەهەر ناوچەیەکی ناو هەرێمدا، زەروورەتی کارو ئاسایشی هەرێم پێداویستی پێیهەبێ، بەڕێوەبەرایەتیو نووسینگەی تێدابکاتەوە و، هیچیش لەو ئەرکوفرمان و سەلاحیەتانەش کەم نەکاتەوەکە بەپێی یاسا بەرکارەکان بە سەرۆکانی یەکە ئیدارییەکان دراون.

ماددەی نۆیەم:

سەرۆکی هەیئە، بۆی هەیە پێکهاتەکانی هەیئەکە، بەخۆیو بە بەڕێوەبەریەکان و بەش و هۆبەو نووسینگەکانیشیەوە دابنێو پێکیان بهێنێو، ئەرك و فرمانیشیان لەچوارچێوەی ئەم یاسایەدا دیاربکاو سەلاحییاتی بەرپرسەکانی ئیدارەکانیشی دەستنیشان بکاو میلاکیان بۆ دابنێو، موفرەداتی بوجەکەشی پێشنیازبکاو پێشکەشی سەرۆکی هەرێمی بکا بۆ تەسدیقکردن ، بۆیشی هەیە خولی فێربوون و ڕاهێنانیش بۆ کارمەندەکانی بکاتەوە.

ماددەی دەیەم:

یەکەم:بەڕێوەبەرایەتی گشتیی ئاسایش بە هەموو پێکهاتەکانییەوە، لە وەزارەتی ناوخۆ دادەبڕدرێت و بەم هەیئەیەوە دەبەسترێو، بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دووبارە ڕێکدەخرێتەوە.
دووەم:هەموو موڵك و ماڵێکی گواستەنیو ناگواستەنی و تۆمارو فایل و دەعواگەلێکی ئەو بەڕێوەبەرایەتیە گشتییە دەگوازرێنەوە بۆ ئەم هەیئەتە.

ماددەی یازدە:

سەرۆکیهەیئە بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست بۆ بەرکارخستنی حوکمەکانی ئەم یاسایەو وەدیهانینی ئامانجەکانی دەربهێنێ.

ماددەی دوازدە:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنەبەرکار.

ماددەی سیازدە:

ئەم یاسایە لەرۆژی دەرهێنانیەوە دەخرێتەبەرکارو، لە(وەقایعی کوردستان)دا بلاودەکرێتەوە.

د.رۆژ نوری شاوەیس
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستانی ـ عیراق

هۆکارە زەرووەرەکان

لەبەرئەوە بەرەوچاکترچوونە دیموکراتییەی لە سیستەمی حوکمی عیراقدا هاتووەتە ئاراوەو، لە دەولەتێکی مەرکەزییەوە بووە بە دەولەتێکی ئیتتیحادیو، هەرێمی کوردستانی عیراقیش بەپێی بنەماکانی سیستەمی فیدرالی کەلە یاسای هەلسووڕاندنی دەولەتی عیراقدا جارڕدراوە، دووبارە بەحکومەتی ئیتتیحادیی عیراقەوە بەسترایەوەو، بۆ یەکخستنی هەموو دەزگاکانی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی عیراق بەجۆرێ کە بۆ وەدی هێنانی ئامانجەکانی ئەم قۆناغە بە دەنگەوە بچێو ببێتە مایەی رەگ داکوتانی سیستەمی حوکمی فیدرالیو، لە پێناوی ئەوەشداکە دەزگاکانی ئاسایش لە فرمانگوزاریو دەسەبەرکردنی ئامانجەکانیدا، پترلەگەل بەلێن و بەلگەنامەگەلی نێودەولەتیی مافی مرۆڤدا بگونجێن و، بەپێی شێوازی کارو بەندو بەست (چوابگ)و بنەما تایبەتەکانیان رەفتاربکاو، هەمووشیان لە چوارچێوەی سیستەمێکی یەکگرتوودا یەکبخرێن و، کۆتایی بە قۆناغی رێکخراوەگەلی ئاسایشی تایبەت بهێنرێو، سنوور بۆ ئەرکوفرمانی ئەو لایەنە غەیرەحکومییانە دابنرێ کە بارودۆخی نالەباری قۆناغەکانی رابردوو سەپاندبوونیان، بۆ ئەوەش کە میکانیزمێك بۆ هاودەنگی و ئالۆگۆڕی زانیاری و، یەکخستنی کۆششگەلی ئاسایشی و وەدیهێنانی ئامانجگەلی هاوبەش لەنێوان دەزگاکانی ئاسایشی فیدرالی وهی هەرێمدا، دابنرێ، لەبەر ئەوانە، هەمووی، ئەم یاسایە، تەشریع کرا.